

Мірошніченко Любов Василівна,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародних
відносин та соціально-гуманітарних
дисциплін Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ;

Сорокіна Наталія Олексіївна,
здобувачка вищої освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
кафедри психології та педагогіки
Навчально-наукового інституту
права та інноваційної освіти

ПРИНЦИП РІВНОСТІ У ПРАВІ ЯК ЦІННІСНА СКЛАДОВА ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ

На сьогодні актуальним є питання ціннісного виміру юридичного права, яке має спочатку відповідати змісту природного права та відображати основні, невід’ємні права людини.

М. Козюбра при визначенні критеріїв правового закону наголошує на тому, що «права людини є безпосередньо діючим правом і можуть застосовуватися всупереч закону, якщо закон суперечить фундаментальним правам людини» [2, с. 92]

Одним із основних принципів здійснення прав людини є принцип рівності. Мета цього принципу полягає в аналізі ціннісного виміру та його впливу на гендерну політику. В. Ф. Погорілко вважає, що рівність визначається в юридичній літературі як один основних принципів конституційно-правового статусу людини і громадянина. Конституція України визнає, що всі люди є вільні й рівні у своїй гідності та правах (ст. 21). Водночас, згідно з Конституцією, не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками статі [4, с. 329]. Коли йдеться про рівність статей як ідеал суспільно-політичного розвитку, під цим поняттям можуть розумітися:

- а) формальна рівність (рівність юридична, закріплена законодавчо);
- б) рівність можливостей (надання певної законодавчо закріпленої переваги певній соціально-демографічній групі для створення однакових з іншими групами умов на старті);
- в) рівність результату (цілеспрямоване забезпечення ліквідації для конкуруючих сторін перешкод, які можуть бути зумовлені попередньою дискримінацією) [1, с. 10].

Цінність демократичних принципів і основних прав людини вимагає досягнення справедливої рівності між чоловіками та жінками. На утворення та розвиток державної політики безсумнівно і безпосередньо впливають

особистісні, суб'єктивні фактори, ціннісні орієнтації і моральні переконання посадових осіб, які належать до верхівки панівних класів.

Як відомо, політики несуть велику відповідальність за те, щоб урядова політика, програми та закони були рівними як для жінок, так і для чоловіків. Щоб повністю взяти на себе цю відповідальність, ті, хто бере участь у розробці політики, мають добре розуміти гендерні питання.

Політичні дебати, насамперед, пов'язані з людськими цінностями. Посадовці, відповідальні за формування політики, повинні усвідомлювати, що вони привносять у свою діяльність цінності, на які впливає їхнє власне життя: методи роботи, база знань, інформаційні ресурси, контакти, культурний і життєвий досвід, менталітет. Усі дані цінності політичних осіб, впливають на розуміння політики та які саме способи вони використовують. Державні та політичні процеси утворюють та формуються всіма соціальними цінностями. Гендерно-чутлива політика іноді може суперечити з домінуючими цінностями, навколо яких формується суспільство. Жіночий досвід розвитку громади часто оцінюють за чоловічими стереотипами. Тому органи влади повинні перешкоджати цим суперечливим і конкуруючим цінностям.

Т. М. Мельник вказує, що не зважаючи на це, Україна може констатувати, що ідея гендеру поступово оволоділа свідомістю чоловіків. Особливістю законопроектів про гендерну рівність, поданих до парламенту в порядку законодавчої ініціативи, є те, що майже всі вони були внесені народними депутатами — чоловіками [3, с. 65].

Отже, можна зробити висновок, що незважаючи на формування в суспільній свідомості стереотипів «гендерного суб'єктивізму», унікальні цінності, потреби та можливості сучасних людей однозначно долають зазначені перешкоди. Механізми застосування принципу рівності до гендерних відносин на індивідуальному рівні, у сім'ї та повсякденному житті досі відсутні.

На сьогодні зазначена проблема вимагає глибокого переконання та визнання того, що працьовитість і гендерна рівність національних політиків є однією з цінностей, що лежать в основі верховенства права.

Література:

1. Інтегрування гендерного підходу в державну політику України. К.: Державний інститут проблем сім'ї та молоді, 2003. 128 с.
2. Козюбра М. І. Загальна теорія права: навч. посіб. К.: Ваіте, 2015. 392 с.
3. Мельник Т. М. Міжнародний досвід гендерних перетворень: навч. посіб. К.: Логос, 2004. 320 с.
4. Погорілко В. Ф. Рівність: юридична енциклопедія. К.: «Укр. енцикл.», 1998. 736 с.